

Klimat- och näringsdepartementet
Enheten för branscher och industri
Sussie Gylesjö
103 33 Stockholm

Stockholm
2023-04-21

Vår referens
Jennie Albinsson

Dnr
KN2023/02645/

Remissyttrande EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial (European Critical Raw Materials Act)

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om EU-kommissionens förslag till förordning om kritiska och strategiska råmaterial – European Critical Raw Materials Act. Här följer våra synpunkter.

Sammanfattning

EU-kommissionen presenterade den 16 mars ett förslag till förordning som syftar till att säkra tillgången till kritiska och strategiska råvaror inom EU. I samband med detta uppdaterades även listan över vilka råvaror som anses vara särskilt viktiga med fler material.

Förslaget har sin grund i att EU vill dels öka tillgången på råvaror inom EU:s gränser som är väsentliga för klimatomställningen, tillverkningsindustrin och försvaret, dels har som ambition att minska importberoendet av kritiska och strategiska råvaror med anledning av att produktion och import av råvarumaterial är koncentrerad till ett fåtal leverantörer, vilket kan skapa osäkerhet och sårbarhet i försörjningskedjor, inte minst om länderna är inblandade i konflikter. Samtidigt visar även trender att efterfrågan på de kritiska råvarorna kommer att öka drastiskt framöver.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås följande riktmärken för inhemsk kapacitet i den strategiska leveranskedjan för råvaror och för diversifieringen av EU:s försörjning fram till 2030:

- Minst 10 % av EU:s totala årsförbrukning av utvunnet material.
- Minst 40 % av EU:s totala årsförbrukning av bearbetat material.
- Minst 15 % av EU:s totala årsförbrukning av återvinningsmaterial.
- Av respektive strategisk råvara i alla relevanta bearbetningsskeden får inte mer än 65 % av unionens årliga förbrukning komma från ett enskilt tredjeland.

Utöver detta föreslås även att tillståndprocesserna ska förenklas och att administrationen ska minska för de projekt där råvaror är av avgörande betydelse i EU. Utvalda strategiska projekt ska även kunna få tillgång till finansiering och kortare tidsramar för tillståndsgivning. Lagstiftningsförslaget innefattar också övervakning av leveranskedjor samt att vissa större företag måste utföra en revision av sina leveranskedjor för strategiska råvaror.

Medlemsländerna föreslås behöva anta och genomföra nationella åtgärder för att förbättra insamlingen av avfall som är rikt på råvaror av avgörande betydelse och säkerställa att detta återvinns till sekundära råvaror av avgörande betydelse.

Företagarnas inställning

Företagarna välkomnar EU-kommissionens satsning på att säkra tillgången till kritiska och strategiska råvaror inom EU. Det är helt nödvändigt för minskad klimatpåverkan. Sveriges tillståndsprocesser för att kunna bryta sällsynta jordartsmetaller, viktiga beståndsdelar i tillverkningen av exempelvis vindkraft och elbilar och helt avgörande för att kunna uppnå klimatmålen, har länge varit alltför långa. Det kan idag ta upp till 15 år innan en brytning kan påbörjas. Sverige riskerar därigenom att gå miste om såväl investeringar som exportmöjligheter och viktiga komponenter att bidra med till en övergång till fossilfri drift.

Företagarna anser därför att EU:s förslag om att förenkla tillståndsprocesserna och att minska administrationen för de projekt där råvaror är av avgörande betydelse i EU och ett steg i rätt riktning.

Vi vill dock understryka vikten av att förenklade tillståndsprocesser och minskad administration inte enbart ska fokuseras på brytning och utvinning av kritiska råvaror, utan att EU strävar efter att detta ska gälla för alla sektorer. Företagarna vill även betona betydelsen av att nya regleringar inte ska resultera i ökad administration eller orimliga kostnader för företag. Regeringen bör i detta avseende verka för att eventuella kostnader för ökade krav hålls nere och att alltför detaljerade krav konsekvensanalyseras, för att inte skapa onödiga administrativa pålagor.

Effektiva tillståndsprocesser, i kombination med minskad byråkrati och en fördjupad inre marknad, kommer att stärka unionens konkurrenskraft och öka möjligheterna för investeringar och nya tekniska innovationer.

Jennie Albinsson
Näringspolitisk expert
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna